

PROGRAMMA WARMTETRANSITIE

INHOUDSOPGAVE

Inleiding

4

1 Een gevarieerde aanpak

6

1.1 Van visie naar uitvoering

7

1.2 Van theorie naar praktijk

7

2 Programmalijn 'Woningen'

8

2.1 Individuele oplossingen

9

2.2 Informeren op basis van een communicatie-strategie

9

2.3 Persoonlijke benadering (2022-2030)

10

2.4 Inwoners helpen met financiering (2022- 2030)

11

2.5 Pandeigenaren begeleiden (2024-2030)

12

3 Programmalijn 'Overige gebouwen'

14

3.1 Het goede voorbeeld geven (2022-2030)

15

3.2 Informeren op basis van een communicatiestrategie (2022-2030)

15

3.3 Persoonlijke benadering (2023-2026)

17

4. Planning en monitoring

19

4.1 Planning programmalijn 'Woningen'

19

4.2 Planning programmalijn 'Overige gebouwen'

20

4.3 Tweejaarlijkse monitoring

21

WOORDENLIJST

Stakeholdertafel: met de verschillende betrokken partijen om tafel

Kwartiermaker: iemand die (tijdelijk) belast is met de voorbereiding van het organiseren van iets geheel nieuws

Monitoren: controle uitoefenen, toezicht houden, in de gaten houden

Reductie: verlaging

Actualiseren: verversen, updaten

Integraal: allesomvattend, er ontbreekt niets

Schaarste: een tekort aan, een gebrek aan

INLEIDING

Klimaatakkoord

In het Klimaatakkoord van 2015 hebben 197 landen afspraken gemaakt om verdere opwarming van de aarde te stoppen. Ook Nederland ondertekende het akkoord en is daarom bezig met maatregelen om klimaatverandering tegen te gaan. Op weg naar een klimaat neutrale samenleving in 2050 is het de bedoeling dat Nederland van het aardgas afgaat. Dit betekent dat alle woningen die voor de verwarming op aardgas zijn aangesloten, overgaan naar een alternatieve warmtebron. Concreet betekent dat: uiterlijk in 2050 zeven miljoen woningen en één miljoen overige gebouwen van het aardgas af moeten zijn. In 2030 moeten in ieder geval de eerste 1,5 miljoen bestaande woningen verduurzaamd zijn.

Ook gemeenten hebben een verantwoordelijkheid in het klimaatneutraal maken van de samenleving. Om dit concreet te maken, heeft het Rijk gemeenten de opdracht gegeven om een gefaseerde en wijkgerichte aanpak te maken: de transitievisie warmte.

De transitievisie warmte

Op 21 september 2021 heeft de gemeenteraad de transitievisie warmte vastgesteld. Hiervoor hebben we verschillende bijeenkomsten gehouden met relevante partijen: woningbouwcorporaties, Waalre Energie Lokaal, de netbeheerder, vakambtenaren van de gemeente Waalre en Waterschap de Dommel. Het is de start van een samenwerking die we, in de uitvoering, voortzetten en uitbreiden.

Schaarste op het net

Bij het maken van de programma's rondom de warmtetransitie kijken we niet alleen naar wat bij onze gemeente past, maar ook naar de actualiteiten. De **schaarste** op het net voor de transport van energie, is hierbij een belangrijk onderwerp. Door de energietransitie en economische groei is er een **schaarste** ontstaan op het elektriciteitsnetwerk. Ook hebben grootverbruikers veel elektriciteit nodig. We erkennen dat dit een feit is waar we rekening mee moeten houden in onze plannen.

Stijging energieprijzen

Ook de stijging van de energiekosten en de daardoor hoge energierekening zijn actuele zaken. Door een toename van energiearmoede loont het verduurzamen wel sneller, maar we erkennen dat we hier ook rekening mee moeten houden in onze plannen. Haalbaarheid en betaalbaarheid zijn belangrijke uitgangspunten bij het schrijven van de uitvoeringsplannen.

Uit de transitievisie warmte van Waalre blijkt dat voor de overstap op duurzame warmtebronnen alleen individuele oplossingen mogelijk zijn binnen de gemeente. Het gaat hierbij om de individuele warmtepomp en voor een deel groengas en groene waterstof. In Waalre zijn warmtenetten niet haalbaar en betaalbaar. We kiezen ervoor om nu niet massaal over te stappen naar de individuele warmtepomp, maar werken toe naar een aardgasvrije gemeente. De manier waarop we dat doen, bepaalt namelijk voor een groot deel de slagingskans. Daarom is onze strategie in twee elementen opgedeeld:

1. In stapjes naar aardgasvrij betekent grote stappen maken in isoleren

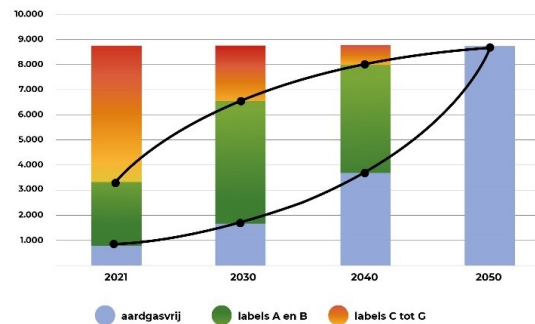
We richten ons in de eerste plaats op het isoleren en ventileren van gebouwen.

2. We richten ons op verduurzamen op natuurlijke momenten

Op natuurlijke momenten¹ treffen we maatregelen om gebouwen aardgasvrij te maken. Dit betekent: op maat aardgasvrij.

We hebben in de transitievisie warmte de ambitie uitgesproken om tot 2030 75% van de gebouwen binnen de gemeente Waalre te verduurzamen naar label B. Door op deze

¹ Natuurlijke momenten zijn bijvoorbeeld wanneer er verbouwd gaat worden of bij verhuizing.

manier te verduurzamen, verminderen we het verbruik van CO2 op grote schaal en zetten we een stap richting CO2-vrije verwarming. Vanaf 2030 richten we ons op de overstap op een duurzame warmtebron.

Waarom minimaal label B

Om gebruik te kunnen maken van de individuele verwarming moet een gebouw minimaal over label B beschikken.

Een energielabel voor woningen geeft aan of een woning veel of weinig energie verbruikt. Woningen met een A++++ label zijn het energiezuinigst. de minst zuinige woningen krijgen een G-label.

- A** - Zeer laag energieverbruik
- B** - Laag energieverbruik
- C** - Redelijk laag energieverbruik
- D** - Gemiddeld energieverbruik
- E** - Redelijk hoog energieverbruik
- F** - Hoog energieverbruik
- G** - Zeer hoog energieverbruik

Het programma warmtetransitie

De transitievisie warmte is nog te abstract om direct over te gaan naar uitvoeringsplannen. In dit programma beschrijven we de aanpak, de maatregelen voor verduurzaming, de verschillende programmalijnen en planning om de transitievisie uit te voeren. We bepalen in dit programma met welke projecten we op welk moment van start gaan. Dit programma is daarmee het startpunt van de verschillende programmalijnen en uitvoeringsprojecten waarmee we concreet toewerken naar een aardgasvrij Waalre.

EEN GEVARIEERDE AANPAK

In de transitievisie warmte hebben we de (on)mogelijkheden voor Waalre in beeld gebracht en laten we gebouweigenaren zien wat de mogelijke alternatieven voor aardgas zijn. Het doel is om alle gebouwen tot 2030 aardgasvrij-klaar te maken, maar de weg daarnaartoe verschilt per bouwtype en doelgroep. Zo zijn er verschillende soorten gebouwen in de gemeente aanwezig met verschillende eigenaren.

Gebouweigenaren hebben verschillende motivaties voor verduurzaming. We gaan daarom in dit programma uit van een gevarieerde aanpak, ook wel een doelgroepenaanpak. Er zijn verschillende redenen om gebouwen te verduurzamen: duurzaamheidsmotieven, behoefte aan comfort, verhoging waarde van het pand of besparen op de energierekening. In dit hoofdstuk geven we een beschrijving van de gevarieerde aanpak en hoe we deze aanpak vertalen naar programmalijnen en projecten.

1.1 VAN VISIE NAAR UITVOERING

Om dit grote proces goed op te starten, heeft de gemeenteraad in 2020 een startnotitie vastgesteld. In de startnotitie is het proces van onderzoek tot aan de eerste resultaten vastgelegd. Als werkwijze hebben we gekozen voor het houden van bijeenkomsten met relevante partijen: woningbouwcorporaties, Waalre Energie Lokaal, de netbeheerder, vakambtenaren van de gemeente Waalre en waterschap de Dommel.

1.2 VAN THEORIE NAAR PRAKTIJK

Woningen

De gevarieerde aanpak is opgebouwd vanuit de theorie. De resultaten van dit theoretisch onderzoek, hebben we besproken met stakeholders en getoetst bij een inwonerspanel².

Volgens de verschillende betrokken partijen 'wonen' is onduidelijkheid de grootste belemmering voor verduurzaming. De gemeente moet zich hier faciliterend in opstellen en zo goed mogelijk betrouwbare informatie verstekken. De experts aan de stakeholdertafel 'wonen' leggen de nadruk op continue communicatie.

Wat opvalt in de resultaten van het inwonerspanel is dat leeftijd als een

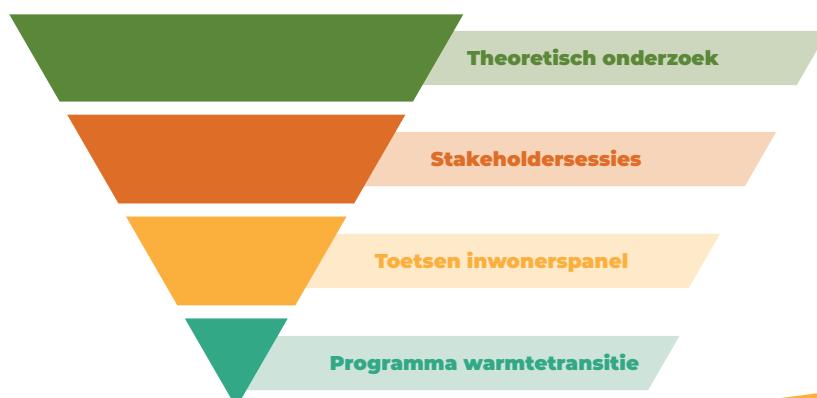
belangrijke belemmering wordt gezien. Het blijkt belangrijk te zijn om ouderen op een andere manier aan te spreken op verduurzaming dan de jongere woningeigenaren. Hier moeten we in de communicatie rekening mee houden. We kunnen daarbij inspelen op verschillende motivaties, zoals het besparen op je energie-rekening en verduurzamen voor de kinderen (het huis dat je de kinderen nalaat wordt hierdoor meer waard).

Overige gebouwen

Met de **stakeholdertafel** 'overige gebouwen' hebben we de opgave voor de gemeente Waalre beter in beeld gebracht. Samen met de belanghebbenden hebben we de obstakels voor verduurzaming van de verschillende gebouwtypen in kaart gebracht en gezocht naar oplossingen. Tijdens de stakeholdersessie is afgesproken dat we cafés, restaurants en cafetaria meenemen in de winkelaanpak. Voor deze aanpak kunnen we de BIZ (bedrijven investeringszone) inzetten.

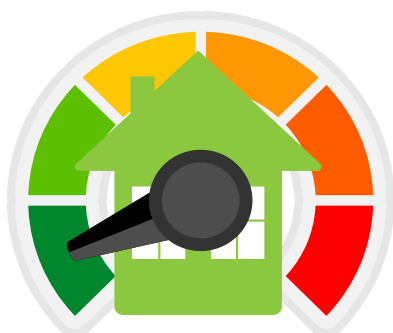
Prioritering

We starten met het grootste aandeel, om onze ambitie '75% van de gebouwen naar label-B in 2030' te halen. Een te klein aandeel in het totaal kan reden zijn om hier pas in een tweede of derde plaats mee te starten. Bovendien zijn er gebouwen waarbij we kunnen aansluiten bij andere (wettelijke) opgaven, waar we onze planning op aanpassen. Denk aan de label-C verplichting bij bepaalde kantoren.

² In de gemeente Waalre is er een groep inwoners die deelneemt aan het inwonerspanel. Zij krijgen vragenlijsten toegestuurd en denken op deze manier mee over belangrijke vraagstukken die spelen in de gemeente.

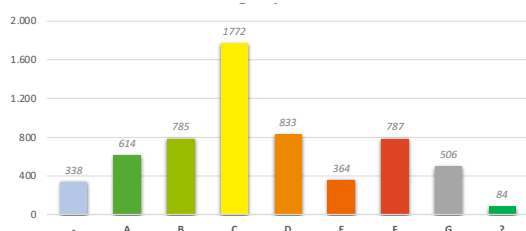
PROGRAMMALIJN 'WONINGEN'

In de programmalijn 'Woningen' maken we onderscheid tussen verschillende gebouwtypen: woningen in eigendom (koopwoningen), Vereniging van Eigenaren (VvE), particuliere huurwoningen en woningcorporatiewoningen. In dit hoofdstuk brengen we de startsituatie in beeld per gebouwtype.

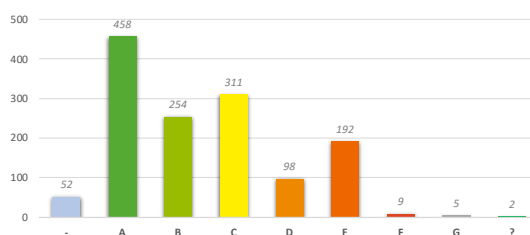
Woningen particulier

Het grootste deel van de woningen in Waalre is koopwoning (5643). Driekwart van de woningen in eigendom is energielabel C of slechter. Het aantal particuliere huurwoningen bedraagt ca. 480 in Waalre.

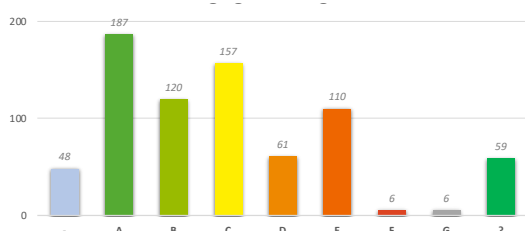
Woningen woningcorporatie

Op dit moment zijn er zo'n 1.300 corporatiewoningen met gasaansluiting in Waalre. Iets minder dan de helft heeft label C of slechter. De helft daarvan is label C.

Vereniging van eigenaren

Er zijn 706 appartementen gelegen in een appartementsgebouw met een VvE met gasaansluiting. Daarvan heeft meer dan de helft nog niet label A of B.

2.1 INDIVIDUELE OPLOSSINGEN

Uit de transitievisie Warmte blijkt dat we in Waalre afhankelijk zijn van individuele oplossingen. Om deze reden gaat de gemeente niet aan de slag met wijkuitvoeringsplannen. Dit betekent dat we woningeigenaren moeten stimuleren en verleiden om verduurzamingsmaatregelen te treffen. Om dit goed te doen, zet de gemeente vooral in op communicatie en inzicht bieden aan inwoners en bedrijven. Dit doen we op verschillende manieren: we communiceren algemeen en gebruiken een gevarieerde aanpak (op basis van verschillende doelgroepen) om iedereen te bereiken.

2.2 INFORMEREN OP BASIS VAN EEN COMMUNICATIE STRATEGIE

Communicatie is een overkoepelend thema en komt in iedere oplossing terug. Een heldere communicatiestrategie is cruciaal om de warmtetransitie te laten slagen. We sluiten in de boodschap aan bij de behoeften van de verschillende doelgroepen. In de communicatiestrategie is er extra aandacht voor inwoners met een smalle beurs. Hierbij zorgen we ervoor dat alle informatie, projecten en regelingen op één centraal punt te vinden zijn. De communicatiestrategie is in feite een veranderaanpak.

Informeren via een centraal punt

Op de website www.waalre.nl/duurzaamheid staat alle relevante informatie voor inwoners en andere stakeholders over de warmtetransitie.

Ambassadeurs

Persoonlijke ervaringen aan bepaalde acties koppelen blijkt een sterke motor voor verandering. Deelnemers aan projecten rondom de warmtetransitie willen we stimuleren om vervolgens ambassadeurs te worden. Als zij in hun eigen kringen hun ervaringen delen, vergroten we ons bereik. Dit kunnen we doen door:

- Het veel aandacht schenken aan voorlopers;
- Het gebruiken van sprekende en herkenbare voorbeelden;
- Het aanbieden van een lesprogramma op basisscholen;
- Het openstellen van hun woning via het project duurzame huizenroute.

Artikelen over de warmtetransitie

Er komt een contentkalender waarin we beschrijven aan welke onderwerpen we wanneer aandacht besteden. Hierbij spelen we in op actuele ontwikkelingen en de behoeften van de doelgroepen. Denk hierbij aan artikelen als: 'Feiten en fabels; vochtproblemen na isolatie', 'Het belang van goede ventilatie', 'Zelf mijn huurwoning verduurzamen'.

Regeling Reductie Energiegebruik Woningen en aanpak energiearmoede (2022-2024)

Om de warmtetransitie te laten slagen moet iedereen mee kunnen doen. Hiervoor zijn projecten nodig die zich richten op bewustwording en het realiseren van gedragsverandering. Inwoners met een smalle beurs ondervinden de meeste problemen van de stijgende energieprijzen en hebben de minste mogelijkheden om woning te verduurzamen. Daarom starten we een extra project voor deze doelgroep. Vanuit het Rijk is er geld beschikbaar gesteld om hiervoor projecten uit te voeren. Het gaat om:

- Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (einddatum 31 december 2022)
- Regeling voor aanpak energiearmoede kwetsbare huishoudens (einddatum 31 december 2023)

2.3 PERSOONLIJKE BENADERING (2022-2030)

Inwoners die al actief betrokken zijn, willen we graag verder ondersteunen. Wanneer ze aan de slag willen met verduurzaming, maar wat overweldigd raken door alle informatie, helpen we hen met vragenuurtjes, het regionaal energieloket, energiecoaches en energieadvies.

Inrichten van vragenuurtjes (2022-2023)

Inwoners die offertes hebben opgevraagd bij verschillende aanbieders, kunnen het lastig vinden om deze te beoordelen. Hoe weet je of de offerte goed en compleet is? Hoe weet je of het juiste materiaal is aangeboden? Met dergelijke vragen kunnen inwoners tijdens een vragenuurtje in het gemeentehuis (on- en offline) terecht. De adviseur helpt de inwoner bij het stellen van de juiste vragen, zodat deze het gesprek aan kan gaan met aanbieders. Daarnaast wijst de adviseur op de verschillende subsidiemogelijkheden en helpt waar nodig bij de aanvraag ervan. Inwoners vertrouwen geven om met verduurzaming van de woning aan de slag te gaan, is het belangrijkste.

Het Regionaal Energieloket (2023-2025)

De gemeente heeft een energieloket waar inwoners terecht kunnen met vragen over energie besparen of duurzaam wonen. Inwoners krijgen hulp in de vorm van een gratis online HuisScan, informatie over de verschillende maatregelen en subsidies en een stappenplan in welke volgorde ze het beste aan de slag kunnen.

Energiecoaches (2023-2025)

De gemeente zet energiecoaches in om inwoners te helpen hun woning energiezuiniger te maken. Het kan zo zijn dat de gemeente hiervoor nieuwe energiecoaches gaat opleiden, bijvoorbeeld leden van (sport-)verenigingen. De energiecoach scant de woning en geeft tips voor energiebesparing. De energiecoach

bekijkt het verbruik en vergelijkt het energieverbruik met vergelijkbare woningen. Als het verbruik afwijkt, zoekt de coach naar mogelijke verklaringen. De energiecoach kijkt zowel naar technische aspecten als naar gewoonten van de bewoner.

Inwoners compleet ontzorgen (De Groene Zone Isoleren) (2023 – 2030)

We willen inwoners zoveel mogelijk ontzorgen bij het verduurzamen van de woning. De gemeente Waalre voorziet hierin onder andere met het project De Groene Zone Isoleren. De woning van de inwoner wordt volledig geïnspecteerd en voorzien van maatwerkadvies voor energiebesparing. We bieden bij het nemen van de isolatiemaatregelen de mogelijkheid van een lening aan. De eigenaar betaalt een vaste bijdrage voor rente en aflossing van het aankoopbedrag. Alle woningen krijgen een energielabel na het uitvoeren van (een deel van) de geadviseerde maatregelen. We richten ons in eerste instantie op het project 'De Groene Zone Isoleren'. We blijven dit traject evalueren en **actualiseren**

zo nodig. Hiernaast organiseren we een inkoopactie hybride warmtepompen. Verder gaan we door met het project De Groene Zone zonnepanelen. Via dit project worden inwoners volledig ontzorgd bij het installeren van zonnepanelen op hun dak, ook kunnen zij financiering krijgen van de gemeente. De inzet van warmtepompen vraagt om extra stroom, het is van belang dat men dit via zonnepanelen (deels) opvangt. Het gaat hierbij om een integrale aanpak.

Integraal energieadvies (2025-2030)

Een energiescan en passend maatwerkadvies voor de woning geeft inwoners inzicht in de huidige staat van hun woning en de concrete stappen voor verduurzaming. Voordat inwoners daadwerkelijk maatregelen nemen, is inzicht nodig. Ook voor de gemeente is het belangrijk om te weten hoe groot de opgave is en hoe zij inwoners hierbij kan helpen. Onderdeel van het project De Groene Zone Isoleren is een **integraal** energieadvies. Waalre wacht daarom eerst de tussentijdse resultaten af van dat project en beoordeelt vervolgens of het bieden van los energieadvies nodig en/of wenselijk is.

2.4 INWONERS HELPEN MET FINANCIERING (2022-2030)

Isoleren is een belangrijke eerste stap voor de verduurzamingsopgave. Met een Nationaal Isolatie Programma (NIP) wil het kabinet sneller, slimmer en socialer woningen in Nederland isoleren. De slecht geïsoleerde woningen zijn als eerste aan de beurt. Daarnaast is er extra ondersteuning voor huishoudens met laag- of middeninkomen, via het Nationaal Warmtefonds (energiebespaarlening). Dat is vanuit het Rijk geregeld. Op de centrale **duurzaamheidspagina** van de gemeente Waalre staan de actuele regelingen en subsidies. Ook koppelen we de subsidiemogelijkheden aan alle projecten, zodat ze op het juiste moment onder de aandacht van inwoners komen. Op het moment dat duidelijk is welke financieringsmiddelen het Rijk voor de warmtetransitie beschikbaar stelt, beoordeelt de gemeente of dit voldoende is.

2.5 PANDEIGENAREN BEGELEIDEN (2024-2030)

Woningcorporaties, Vereniging van Eigenaren en particuliere huurwoningen vragen, aanvullend op voorgaande projecten, om een specifieke benadering. De gemeente zet in op een **kwartiermaker** voor de verschillende typen pandeigenaren en op verschillende begeleidingsprogramma's die nog (voor bijvoorbeeld VvE's) in ontwikkeling zijn. Vanaf 2024 starten we met de succesvolle trajecten die daaruit voortkomen.

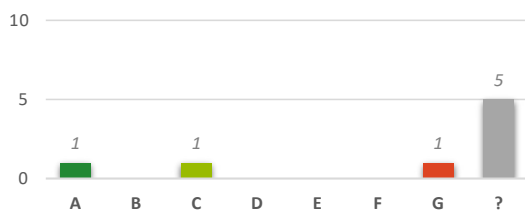
Particuliere huurwoningen hebben een aparte positie in Waalre. De opgave is nog niet duidelijk in beeld. De gemeente heeft geen gegevens van het aantal particuliere huurwoningen en kan dus niet inschatten in hoeverre deze woningen verduurzaming nodig hebben. De verwachting is dat het aandeel particuliere huurwoningen in Waalre de komende jaren stijgt. Het is nog onduidelijk of voor deze groep een verplichting gaat komen vanuit het Rijk. Deze ontwikkelingen blijven we volgen.

PROGRAMMALIJN 'OVERIGE GEBOUWEN'

In de programmalijn 'Overige gebouwen' onderscheiden we verschillende soorten gebouwen: gemeentelijke gebouwen, scholen, sportaccommodaties en zorginstellingen. Hiervan is een deel in particulier bezit en een deel 'maatschappelijk vastgoed'. De term maatschappelijk vastgoed geldt voor gebouwen met een publieke functie. Daarnaast horen kantoren, bedrijfshallen, winkels, restaurants, hotels, gebouwen met bijeenkomstfunctie en monumenten bij de overige gebouwen. In dit hoofdstuk is de startsituatie weergegeven. Per type gebouw is er gekeken naar het aantal panden in de gemeente met bijbehorend energielabel.

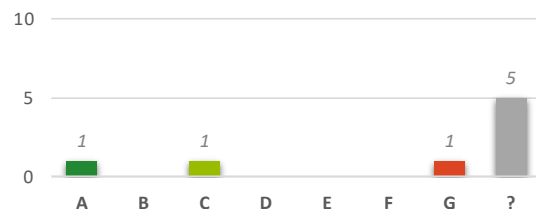
Gemeentelijk vastgoed

Tot het gemeentelijk vastgoed horen acht gebouwen in de gemeente Waalre. Bepaalde publieke gebouwen, zoals het gemeentehuis, hebben een voorbeeldfunctie. Dit zorgt min of meer voor een maatschappelijke plicht tot verduurzaming van deze gebouwen. Inmiddels zijn twee panden aardgasvrij.

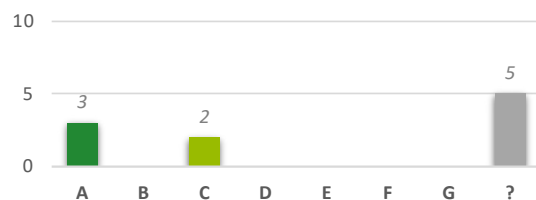
Scholen

Er zijn acht scholen in Waalre, waarvan er één energielabel A heeft. Onder scholen vallen de kinderdagverblijven ook.

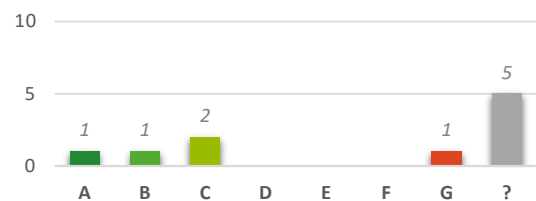
Sport

Van de tien sportaccommodaties heeft er één energielabel A.

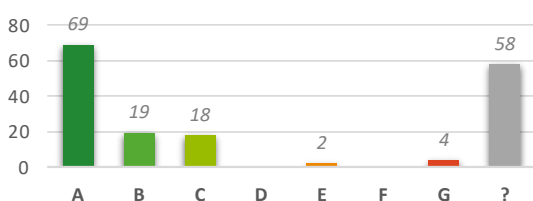
Zorgsector

De zorgsector heeft zich, via de Green Deal Duurzame Zorg, verbonden aan dezelfde doelen als in het klimaatakkoord. Van de tien instellingen voldoet er één aan energielabel A en één aan energielabel B.

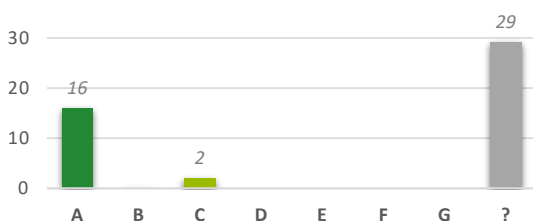
Kantoren

Per 1 januari 2023 moeten kantoren minimaal energielabel C hebben. Voldoet een pand niet aan de eisen, dan mag het per 1 januari niet als kantoor gebruikt worden. Dit staat in het Bouwbesluit 2012. Het aantal panden in Waalre dat onder de label-C verplichting valt is 32, waarvan 17 panden geen label of een slechter label hebben dan C. De overige 94 panden vallen buiten de label-C verplichting.

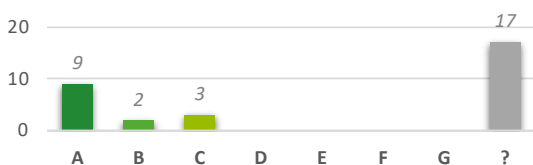
Bedrijfshallen

Van de 47 bedrijfshallen hebben er 16 energielabel A.

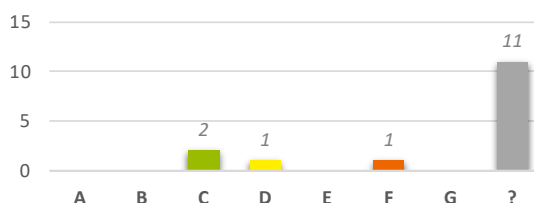
Winkels

Bij winkels ontbreekt het energielabel vaak. Van de 31 winkels in Waalre, hebben er negen een A-label en twee een B-label.

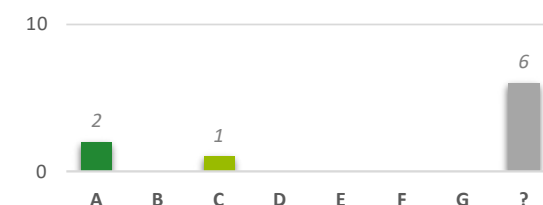
Horeca

In de horeca (15 panden) heeft niemand een B-label of hoger.

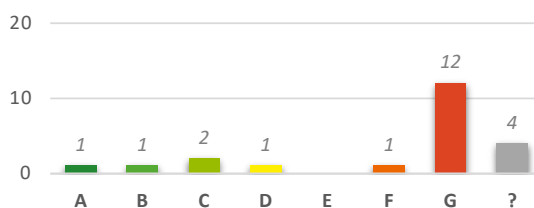
Gebouwen met een bijeenkomstfunctie

Bij de negen gebouwen met een bijeenkomstfunctie, hebben twee panden een A-label.

Monumenten

De monumenten hebben veelal een G-label, één gebouw heeft een A-label.

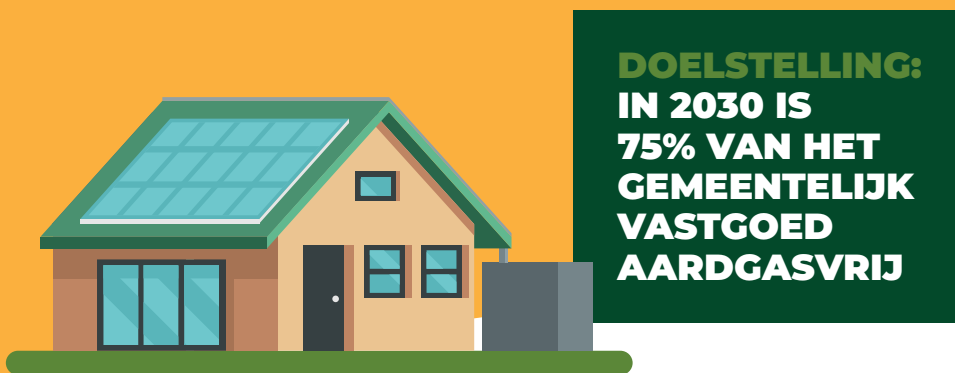

Overige gebouwen

De aanpak voor overige gebouwen richt zich op de pandeigenaar en niet op het gebouwtype. We hanteren voor de projecten dezelfde structuur als voor programmalijn 'Wonen'. De nadruk ligt op communicatie en het meekrijgen van pandeigenaren in de warmtetransitie.

3.1 HET GOEDE VOORBEELD GEVEN (2022-2030)

Om de doelstelling voor het gemeentelijk vastgoed te halen, zetten we eerst in op het inzicht krijgen in de besparingsmogelijkheden van de panden die in het bezit zijn van de gemeente. We maken een (integrale) scan van de panden. Op basis daarvan maken we een meerjarenplanning en begroting. Hierbij treffen we maatregelen op natuurlijke momenten en kijken naar de toekomstbestendigheid van een pand. Het streven is om op natuurlijke momenten direct naar aardgasvrij te gaan. De doorlooptijd voor verduurzaming is daarom van 2022 tot 2030. De doorlooptijd voor het aardgasvrij maken van panden is 2025 tot 2030.

3.2 INFORMEREN OP BASIS VAN EEN COMMUNICATIESTRATEGIE (2022-2030)

Om de warmtetransitie te laten slagen, is een communicatiestrategie gericht op bedrijven en instellingen onmisbaar. Onder de categorie 'bedrijven en instellingen' vallen verschillende doelgroepen: winkeleigenaren, eigenaren cafés en restaurants, eigenaren kantoorpanden, eigenaren bedrijfshallen, eigenaren schoolpanden en de pandeigenaar van een zorginstelling. Elke doelgroep heeft zijn eigen benadering nodig. We ontwikkelen daarom een communicatiestrategie die aansluit bij de (informatie)behoefte van deze doelgroepen. Onze aanpak is afhankelijk van de eigenaar.

Informeren via een centraal punt

Voor bedrijven en organisaties is het belangrijk om alle informatie, projecten, regelingen en wettelijke verplichtingen op één centrale plek terug te kunnen vinden. Dit helpt de gemeente ook om vragen van pandeigenaren te beantwoorden en hen door te verwijzen. We onderzoeken waar het centrale informatiepunt het beste past. Denk bijvoorbeeld aan deze pagina: www.waalre.nl/duurzaamheid. Hierbij staat informeren, kennis verhogen/-delen, bewustwording en besef voor noodzaak centraal.

Het creëren van ambassadeurs

Ook pandeigenaren van de categorieën 'overige gebouwen' kunnen elkaar helpen en inspireren. Daarom is het belangrijk dat alle deelnemers aan projecten uiteindelijk ambassadeurs zijn van de warmtetransitie. De gemeente geeft het goede voorbeeld. We creëren een gericht rimpeleffect, bijvoorbeeld door:

- Het in de spotlights zetten van voorlopers;
- Sprekende voorbeelden een podium te bieden (bijvoorbeeld via de Bedrijven Investeringszone).

Artikelen over wettelijke verplichtingen gebouwde omgeving

Er zijn verschillende wettelijke verplichtingen waar de categorie 'Overige gebouwen' aan moet voldoen. We informeren gebouwdeigenaren over de wettelijke verplichtingen voor de gebouwde omgeving. Enkele voorbeelden:

- Energielabel C voor kantoren per 1 januari 2023
- Europese Energie-Efficiency Richtlijn
- Verplichting grootschalige verbouw – Hernieuwbare energie bij ingrijpende renovatie
- Activiteitenbesluit gebouwen
- Energy Performance of Buildings Directive (EPBD III)
- Energieregistratie- en bewakingssysteem (EBS)

Industrie en bedrijfshallen vallen niet onder de label C plicht, maar ook deze gebouwtypen moeten een andere warmtebron dan aardgas krijgen. Het verdergaand isoleren van bedrijfshallen is echter niet winstgevend. We richten ons in de communicatie daarom eerst op het verdergaand isoleren van de kantoren. Op het moment dat de kantoren klaar zijn voor de overstap naar een alternatieve warmtebron, betrekken we daarbij de bedrijfshallen. Dit betekent dat we (uiterlijk) tot 2030 geen gerichte aanpak op bedrijfshallen organiseren, tenzij er verbindingskansen of nieuwe mogelijkheden zijn in de tussentijd. Bovendien **monitoren** we de voortgang van de programmalijnen ten minste tweejaarlijks en **actualiseren** we de transitievisie warmte minstens vijfjaarlijks.

3.3 PERSOONLIJKE BENADERING (2023-2026)

We willen graag dat bedrijven en instellingen actief betrokken zijn bij de warmtetransitie. Daarom zetten we tot 2026 vooral in op persoonlijke benadering. Daarna ondernemen we concrete acties om de doelstellingen te behalen voor 2030. De pandeigenaren van bedrijven en instellingen zijn aan zet. De gemeente vervult een faciliterende en ondersteunende rol. Samen onderzoeken ze welke maatregelen bedrijven en instellingen kunnen helpen te verduurzamen. Een logisch startpunt voor deze samenwerking is de BIZ (Bedrijven Investeringszone).

3.3.1 Energieloket bedrijven en instellingen (2023-2026)

Voor winkeleigenaren, horecaondernemers of kantoorpandeigenaren is het verduurzamen van hun pand niet het eerste dat op hun to-do-lijst staat. Pas als gebouweigenaren het besef voor noodzaak hebben, gaan ze tot actie over. Een energieloket voor bedrijven en instellingen kan hierbij helpen. Het energieloket ondersteunt pandeigenaren door informatie te verstrekken, vragen te beantwoorden en mee te helpen bij het maken van een verduurzamingsplan. De gemeente onderzoekt in samenspraak met bedrijven en instellingen de mogelijkheden van een dergelijk energieloket.

3.3.2 Energiecoaches (2023-2026)

Energiecoaches kunnen bedrijven en instellingen helpen hun panden energiezuiniger te maken. Er zijn verschillende soorten energiebesparende maatregelen die passen bij de

verschillende gebouwtypen. Een energiecoach helpt bedrijven niet alleen bij het voldoen aan wettelijk verplichte maatregelen, maar ook bij het verkrijgen van inzicht in verdergaande besparingsmaatregelen. De gemeente gaat met de bedrijven en instellingen in gesprek over deze mogelijkheid.

3.3.3 Integraal energieadvies (2024-2026)

Bedrijven en instellingen moeten inzicht krijgen in de besparingsmogelijkheden van hun pand, de concrete stappen en de kosten die daarbij horen. Hiervoor is er een (integrale) scan voor bedrijfspanden. Op basis daarvan komt een meerjarenplanning met bijbehorende begroting tot stand. Bedrijven houden in deze planning rekening met het treffen van maatregelen op natuurlijke momenten en de toekomstbestendigheid van een pand. De gebouweigenaren zijn hier zelf voor verantwoordelijk. Met behulp van een kwartiermaker (lees hier meer over bij **'Pandeigenaren begeleiden'**) helpt de gemeente pandeigenaren op weg.

3.3.4 Bedrijven en instellingen helpen met financiering (2022-2030)

Om aan de kabinetsdoelstellingen te voldoen, moeten bedrijven en instellingen hun gebouwen verduurzamen. Om instellingen en bedrijven tegemoet te komen, biedt de overheid financiële ondersteuning aan. Deze middelen zijn onder te verdelen in: subsidies, belasting- en rentevoordelen, duurzame energieproductie, kredieten en garanties. Waalre zet op de centrale duurzaamheids-website van de gemeente alle actuele regelingen en subsidie. Ook de kwartiermaker brengt de financieringsmogelijkheden en beschikbare subsidies en regelingen onder de aandacht. Deze verwijst hiernaar in de gesprekken met ondernemers.

3.3.5 Pandeigenaren begeleiden (2022-2025)

De gemeente wil pandeigenaren begeleiden en ontzorgen. Daarom zet ze een kwartiermaker in om vastgoedeigenaren te helpen in de warmtetransitie. Denk hierbij aan begeleiding, het stimuleren van vraagbundeling en het delen van opgedane regionale kennis en ervaringen bij het verduurzamen van panden. De kwartiermaker is de gesprekspartner vanuit de gemeente binnen alle genoemde projecten. Samen bepalen zij welke maatregelen de vastgoedeigenaren helpen om te besparen. De vastgoedeigenaren zijn zelf verantwoordelijk voor de bekostiging van verduurzamingsmaatregelen voor het vastgoed. De afspraken zijn op een vergelijkbare manier vast te leggen als de prestatieafspraken die de gemeente met de woningcorporaties maakt.

PLANNING EN MONITORING

4.1 PLANNING PROGRAMMALIJN 'WONINGEN'

Bij de programmalijn 'Woningen' informeren we op basis van een communicatiestrategie en helpen we inwoners met financiering van 2022 – 2030. De vragenuurtjes vinden plaats in 2022 en 2023, Het Regionaal Energieloket en de energiecoaches zijn er van 2023-2025. De Groene Zone isoleren start in 2023 en loopt tot 2030. Het **integraal** energieadvies start in 2025 en loopt tot 2030. Pandeigenaren begeleiden start in 2024 en loopt tot 2030. Er vinden tussentijdse evaluaties plaats.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
PROGRAMMALIJN WONINGEN									
Informereren op basis van een communicatiestrategie									
Informatie via een centraal punt									
Artikelen over de warmtetransitie									
PERSOONLIJKE BENADERING									
Inrichten van vragenuurtjes									
Het Regionaal Energieloket									
Energiecoaches									
Inwoners compleet ontzorgen (De Groene Zone Isoleren)									
Integraal energieadvies									
INWONERS HELPEN MET FINANCIERING									
PANDEIGENAREN BEGELEIDEN									

4.2 PLANNING PROGRAMMALIJN 'OVERIGE GEBOUWEN'

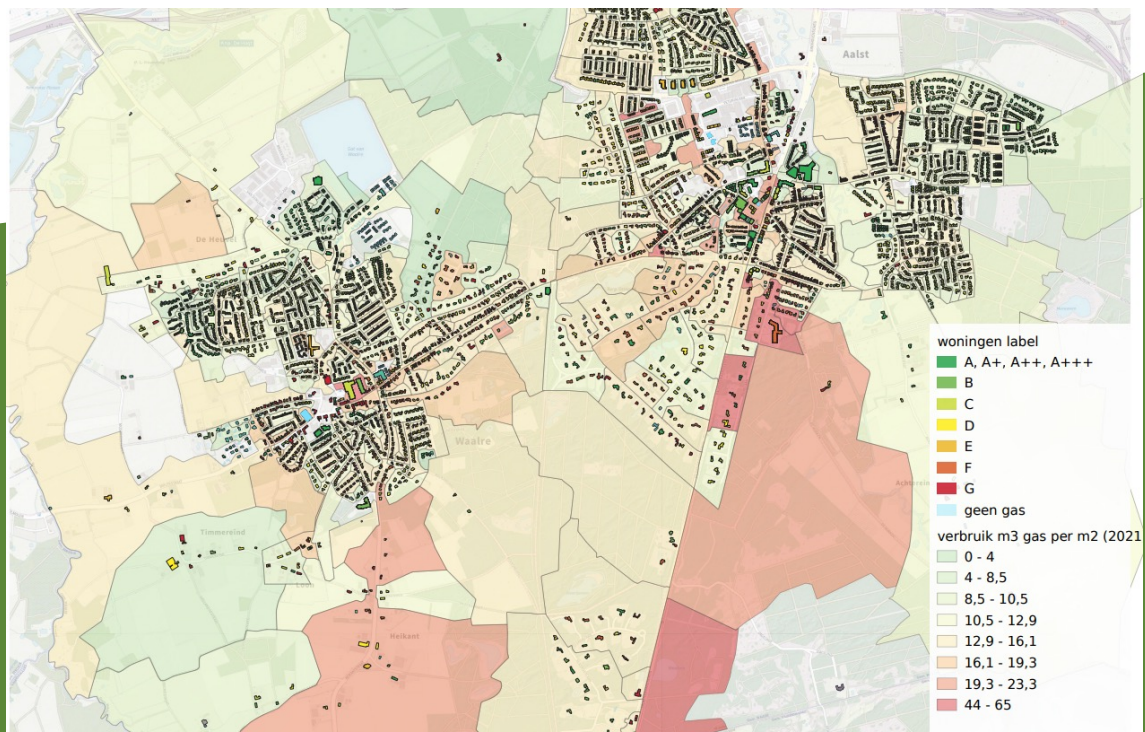
De gemeente start met haar verduurzaming in 2022 en dat loopt door tot 2030. Informeren op basis van een communicatiestrategie en bedrijven en instellingen helpen met financiering vindt plaats van 2022 tot 2030. Het energieloket bedrijven en instellingen en de energiecoaches starten in 2023 en lopen tot 2026. Het **integraal** energieadvies start in 2024 en loopt tot 2026. Er vinden tussentijdse evaluaties plaats.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
PROGRAMMALIJNEN OVERIGE GEBOUWEN									
HET GOEDE VOORBEELD GEVEN									
INFORMEREN OP BASIS VAN EEN COMMUNICATIESTRATEGIE									
Informeren van een centraal punt									
Het creëren van ambassadeurs									
Artikelen over wettelijke verplichtingen gebouwde omgeving									
PERSOONLIJKE BENADERING									
Energieloket bedrijven en instellingen									
Energiecoaches									
Integraal energieadvies									
BEDRIJVEN EN INSTELLINGEN HELPEN MET FINANCIERING									
PANDEIGENAREN BEGELEIDEN									

4.3 JAARLIJKSE MONITORING

Om de voortgang te kunnen monitoren, kijken we naar het daadwerkelijk gasverbruik. Dit rekenen we om naar energielabels. Zo hebben we een beginsituatie waarmee we een jaarlijkse monitoring van dit programma doen. Met behulp van deze informatie kunnen we beoordelen of we daadwerkelijk toewerken naar het doel uit de transitievisie warmte Waalre: in 2030 is 75% van de gebouwen minimaal label-B. Wanneer nodig passen we het programma aan om uiteindelijk uiterlijk in 2050 aardgasvrij te zijn. We **actualiseren** het programma met het oog op nieuwe ontwikkelingen en infrastructuur.

Onderstaand een weergave van de beginsituatie uit het monitoringssysteem. De focus van het monitoringssysteem ligt op dit moment bij woningen. In het monitoringssysteem is het energielabel van de woningen weergegeven en is het werkelijke verbruik in 2021 m³ gas per vierkante meter (cijfers 2021) weergegeven op postcode-6 niveau.

28-10-2022